

## **A ANG MAY AKDA NG MGA LIHAM:**

### **❖ NABILANGGO SI PABLO.**

- Sa una nyang pagkakulong sa Roma – sa pagitan ng 60 at 62 AD – nagsulat si Pablo ng at least limang liham: sa mga taga-Efeso, sa mga taga-Filipos, sa mga taga-Colosas, kay Filemon, at sa iglesia ng Laodicea (na hindi nakaabot sa atin).
- Dahil wala namang seryosong akusasyon laban sa kanya, pinayagan syang tumira sa inuupahang bahay, na palaging may bantay na sundalo ng Roma (Acts 28:16). Ito ang dahilan na nakapagpatuloy sya ng pangangaral, kahit sa bantay na Praetorian (Fil. 1:13).
- Sa pagsusuri sa mga liham, makikita natin na maraming katuwang si Pablo (Colosas 4:7-14; Filemon 23-24). May ugnayan din sya sa sambahayan ni Cesar (Filipos 4:22).
- Inasahan ni Pablo na makakalaya sya agad (Filemon 22), pag-asa na wala na sa kanya sa ikalawa nyang pagkakakulong (2 Tim. 4:6).

### **❖ KINATAWAN NA NAKAKADENA.**

- Mula nang nagpasya syang maging kinatawan ni Kristo, hindi naging madali ang buhay ni Pablo (2 Cor. 6:4-5).
- Nagtala ang Biblia ng tatlong panahon ng pagkakulong ni Pablo bago sya dinala sa Roma: sa Filipos (Gawa 16:22-24); sa Jerusalem (Gawa 23:10); at sa Cesarea (Gawa 23:33-35). Ngunit siguradong marami pang iba. (2 Corinto 11:23).
- Sa mga kahirapang ito, Hindi inisip ni Pablo na kawawa ang sarili (2 Cor. 4:7-9). Bagaman hindi makapangaral ng malaya, naging “kinatawan sya na nakakadena” (Efe. 6:20).
- Itinuro sa atin ng pananaw ni Pablo na kung naghihirap tayo sa pangangaral ng ebanghelyo, dapat natin ilagak ang buo nating pagtitiwala sa Dios; laging isaisip ang kanyang Salita (2 Tim. 2:15); at kumapit sa Banal na Espiritu, ang Mang-aaliw na nagpapalakas at nagpapasigla sa atin. (Zech. 4:6).

## **B ANG MGA TATANGGAP:**

### **❖ KASAYSAYAN NG FILIPOS.**

- Sa ikalawa nyang paglalakbay misyonero, nabago ang plano ni Pablo. Ginabayan ang kanyang mga hakbang ng Banal na Espiritu (Gawa 16:6-12).
- Filipos ang lugar na pinili ng Banal na Espiritu upang simulan ang pangangaral ng Ebanghelyo sa Europa. Bilang lubos na syudad ng Roma, exempted ang mga taga Filipos sa pagbayad ng mga buwis at ang humahawak sila ng pagkamamamayan ng Roma.
- Ang ugali ni Pablo kung nakakarating sa bagong syudad ay ang pagdalaw sa sinagoga. Ngunit walang sinagoga sa Filipos! PagkaSabado nakakita sila ng lugar ng pagsamba at nangaral sila sa mga nagtipon na mga babae (Gawa 16:13).

- Mula sa pagpupulong sa ito ang unang European na nahikayat: si Lidia. Nabautismohan sya, kasama ng buo nyang pamilya (Gawa 16:14-15).
- Ngunit hindi tumahimik ang kaaway. Nag-udyok sya sa isang manghuhula upang guluhin ang mga isip ng tao sa pagkukunwaring sumusuporta kay Pablo (Gawa 16:16-17). Nang mapalaya ang babae, nagsimula ang problema nina Pablo at Silas (Gawa 16:18-24).
- Ang resulta: nahikayat ang bantay ng bilangguan at kanyang pamilya (Gawa 16:25-33). Walang duda na pumasok sa Europa ang Ebanghelyo sa kapangyarihan at gabay ng Banal na Espiritu.

#### ❖ **KASAYSAYAN NG COLOSAS.**

- Si Epafra ay kasama ni Pablo sa bilangguan sa Roma (Filemon 23). Isang netibo ng Colosas (Col. 4:12), siya ang nagpakilala ng ebanghelyo sa syudad na yun (Col. 1:7).
- Ang Colosas ay syudad sa probinsya ng Frygia, malapit sa Laodicea at Heriapolis, kung saan nangaral din si Epafra (Col. 4:13). Marami ditong mga Judio. Isa sa tanyag na Judio roon ay si Filemon, kamanggagawa ni Pablo, may-ari ng bahay na pinagpupulungan ng iglesia (Film. 1-2).
- Isa sa mga alipin ni Filemon, si Onesimus, ay tumakas sa Roma, kung saan tinanggap nya si Jesus sa pamamagitan ni Pablo (Film. 10-11). Sa pagpapabalik kay Onesimus sa kanyang panginoon, ipinakita ni Pablo kung paano dapat magkaroon ng ugnayan nag mga panginoon at alipin, nakakataas at mga sakop (Filemon 12-17).

#### ❖ **MGA IGLESIA NG FILIPOS AT COLOSAS.**

- Ang panimula sa mga liham sa mga taga Filipos at Colosas, na magkakahahawig, ay nagpapakita sa atin ng dalwang mahalagang aspeto (Fil. 1:1; Col. 1:1-2):
  - (1) Sa mata ng Dios, ang mga myembro ng iglesia ay banal at tapat, sa kabila ng kanilang kamalian.
  - (2) Sa iglesia ay may kaayusan, na ang ilang myembro ay may mas maraming otoridad at responsibilidad kaysa sa iba:
    - (a) Si Pablo ay apostol, pinaka mataas na lider
    - (b) Si Timoteo ay kanyang kasama (pastor)
    - (c) Ang mga obispo ay lokal na lider (elders)
    - (d) Mga diakono ang nangangasiwa sa iglesia
- Mula sa kulungan, pinasalamatan ni Pablo ang mga taga Filipos sa tulong na pinadala nila (Fil. 4:18).
- Sa mga taga-Colosas, pinadala niya ang kanyang mga kasama upang aliwin sila (Col. 4:7-9).